

КАЛЕНДАР ОБЕЛЕЖАВАЊА ИСТОРИЈСКИХ ДОГАЂАЈА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА СРБИЈЕ

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис
1	20. јануар	Годишњица смрти генерала Павла Јуришића Штурма – 14. јануар 1922. године	Годишњица смрти	Србија	У Првом балканском рату генерал Павле Јуришић Штурм је био командант Дринске дивизије првог позива и са њом је учествовао у Кумановској бици, после које је добио чин генерала. У Првом светском рату је постао командант Треће српске армије и њоме је командовао у Церској и Колубарској бици, која је значајно допринела победи. Током Тројне офанзиве на Србију његова армија је бранила одступницу целокупној српској војсци током њеног повлачења. Генерал Павле Јуришић Штурм умро је 14. јануара 1922. године у Београду и сахрањен је на Новом гробљу у Београду.
2	20. јануар	Годишњица смрти војводе Петра Бојовића – 19. јануар 1945. године	Годишњица смрти	Србија	У Првом балканском рату војвода Петар Бојовић је био начелник Штаба Прве армије од октобра 1912. године. Истакао се током Кумановске и Битољске битке, после којих је добио чин генерала. У Првом светском рату је био командант Прве армије. Учествовао је у завршним операцијама Церске битке. Именован је начелником Главног генералштаба војске Краљевине СХС у јануару 1921. године. Војвода Петар Бојовић умро је 19. јануара 1945. године у Београду и сахрањен је на парцели 6, гробница 68 – III на Новом гробљу у Београду.
3	20. јануар	Годишњица смрти војводе Живојина Мишића – 20. јануар 1921. године	Годишњица смрти	Србија	Војвода Живојин Мишић, учесник свих ратова Србије од 1876. до 1918. године, један од најбриљантнијих војсковођа Првог светског рата. У Првом балканском рату показао се као сјајан стратег и један је од најзаслужнијих за победу над Турцима 1912. године у Кумановској бици. Војвода Живојин Мишић умро је 20. јануара 1921. године у Београду и сахрањен је на парцели 28, гробница 42 – II на Новом гробљу у Београду.
4	27. јануар	Међународни дан сећања на жртве Холокауста	Други светски рат	Србија	Међународни дан сећања на жртве Холокауста установљен је 2005. године резолуцијом Генералне скупштине УН. Определујући се за дан када је 1945. године ослобођен Аушвиц-Биркенау, најозлоглашенији логор смрти у поробљеној Европи, Генерална скупштина УН руководила се потребом реафирмације људских права, превенције и кажњавања злочина геноцида, као и стално присутне опасности од расне, националне и верске мржње заснованих на предрасудама. Други светски рат однео је преко шест милиона недужних жртава, припадника јеврејског народа. Аушвиц, Треблинка, Маутхаузен, Дахау, Мајданек Јасеновац, Старо Сајмиште, Јајинци, логор „Црвени крст“ у Нишу само су нека од масовних стратишта невиних жртава. Потреба да се изнова подсећа на страхоте холокауста, као и да се као неистините одбаце тврдње које негирају његов карактер и обим страдања актуелна је у свим демократским државама. Нужност сазнавања чињеница и промишљања страховитих последица холокауста допринеће да се у Србији, као и у другим демократским државама, масовно страдање Јевреја у Другом светском рату и у будућности сагледава као оно што по свом карактеру и обиму јесте – један од највећих злочина против човечности у историји.
5	11. фебруар	Годишњица смрти краља Милана Обреновића – 11. фебруар 1901. године	Годишњица смрти	Србија	Краљ Милан Обреновић владао је Србијом од 1868. до 1889. године. Током тог периода вођено је више ослободилачких ратова, а Србија је стекла међународно признање одлукама Берлинског конгреса од 13. јула 1878. године. Краљ Милан умро је у Бечу 11. фебруара 1901. године, а сахрањен је у гробници која се налази у манастиру Крушедол на Фрушкој Гори.
6	14, 15 и 16. фебруар	Сретење – Дан државности Србије – 15. фебруар 1835. године	Дан државности	Србија	Устанички скуп, одржан у Орашцу, представља почетак обнове српске државности после вишевековне отоманске власти. На збору старешина у Орашцу 14. фебруара 1804. године за вођу устанка изабран је Ђорђе Петровић. У наредних неколико година устаничка војска, под вођством Карађорђа, у чувеним биткама код Иванковца, Делиграда, Мишара, у Београду и другим местима, поразила је отоманске снаге и ослободила готово целу територију Београдског пашалука. Тиме су Срби отпочели ослободилачку борбу против отоманске власти и процес стварања своје нововековне државе. Сретење – Дан државности Србије обележава се у спомен на почетак Првог српског устанка (15. фебруар 1804. године) и чин проглашења (Сретењског) Устава Књажевине Србије (15. фебруар 1835. године), а на основу одредаба Закона о државним и другим празницима у Републици Србији („Службени гласник РС“ бр. 43/01, 1/07 и 92/11) обележава се нерадно 15. и 16. фебруара.

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис	
7	15. фебруар	Годишњица Првог српског устанка – 15. фебруар 1804. године	Први српски устанак	Република Српска, БиХ	Устанички скуп, одржан у Орашцу, представља почетак обнове српске државности после вишевековне отоманске власти. На збору старешина у Орашцу 14. фебруара 1804. године за вођу устанка изабран је Ђорђе Петровић. У наредних неколико година устаничка војска, под вођством Карађорђа, у чувеним биткама код Иванковца, Делиграда, Мишара, у Београду и другим местима, поразила је отоманске снаге и ослободила готово целу територију Београдског пашалука. Тиме су Срби отпочели ослободилачку борбу против отоманске власти и процес стварања своје нововековне државе.	
8	26. фебруар	Топлички устанак	Први светски рат	Србија	Јабланичко-топлички устанак је био српски устанак против бугарске и аустроугарске окупације за време Првог светског рата. То је био једини устанак у некој окупираној држави током целог Првог светског рата. Устанак је трајао од 21. фебруара до 25. марта 1917. године.	
9	17. март	Дан сећања на погром на Косову и Метохији – 17. март 2004. године	Погром	Србија	Дана 17. марта 2004. године догодио се погром на Косову и Метохији, етнички мотивисано насиље над Србима. У три дана насиља Албанаца над Србима 17, 18. и 19. марта 2004. године настрадало је 10 Срба, срушено и запаљено 35 цркава и манастира, 935 српских објеката, од којих 738 српских кућа, 10 јавних објеката, школа, пошта и домова здравља. Протерано је 4.012 Срба из шест градова и девет села. Последице мартовског насиља ни до данас нису санциране, а најтрагичније је то што су поједина места од тада остала без Срба и што се ни пет одсто тада протераних није вратило у своја места.	
10	24. март	Дан сећања на страдале у НАТО агресији – 24. март 1999. године	Рат 1999. године - НАТО бомбардовање	Србија	Дана 24. марта 1999. године отпочела је злочиначка агресија НАТО снага на СР Југославију која је трајала до потписивања Војно-техничког споразума 9. јуна исте године. Током тог периода, оружане снаге великог броја држава окупљене у оквиру НАТО извршиле су бројне нападе на цивилне и војне циљеве који су резултирали великим људским жртвама и масовним материјалним разарањима.	
11	6. април	Дан сећања на почетак Другог светског рата у Југославији – 6. април 1941. године	Други светски рат	Србија	На подручју Краљевине Југославије Други светски рат отпочео је бомбардовањем Београда, 6. априла 1941. године. За време масовног бомбардовања градова дошло је до губитка великог броја живота и значајних материјалних разарања, попут уништења образовних, здравствених, културних здања. У бомбардовању Београда 1941. погинуло је 2.274 људи. Порушено је 627 зграда, веома оштећено 1.601 зграда, делимично оштећено 6.829 зграда, укључујући део зграде Старог двора. Тешко је оштећена Вазнесењска црква у којој је било верника који су дошли на јутрење. Најзначајнији споменик културе, Народна библиотека са 350.000 књига, уништена је већ првог дана бомбардовања.	
12	12. април	Годишњица пробоја Сремског фронта – 12. април 1945. године	Други светски рат	Србија	Борбе на Сремском фронту трајале су 175 дана – од 21. октобра 1944. године до 12. априла 1945. године. На равницама Срема вођена је најдужа и најтежа битка у Другом светском рату на територији Србије и Југославије у којој је учествовало преко 250.000 војника с обе стране. У тим борбама погинуло је око 14.000 бораца Југословенска Армије. Фронт је коначно пробијен 12. априла 1945. године. Пробој Сремског фронта симболично је означио окончање антифашистичког ослободилачког рата на тлу Србије.	
13	прва седмица после Ускрса	април	Дан сећања на жртве усташког злочина – геноцида у концентрационом логору Јасеновац и његовом највећем стратишту Доња Градина	Други светски рат	Република Српска, БиХ	Логор Доња Градина који је познат и као Логор VIII јасеновачког система усташких концентрационих логора за масовно истребљење Срба, Јевреја и Рома у НДХ од стране усташких власти под командом Анте Павелића. Логор Доња Градина није био логор у правом смилу, већ главни стратиште у ком су убијани заточеници из логора III Циглана. Оформљен је 1942. године, а био је активан све до завршетка Другог светског рата 1945. и слома НДХ.
14	22. април	Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату – 22. април 1945. године	Други светски рат	Србија	Чланом 2. Закона о оснивању Музеја жртава геноцида („Службени гласник РС”, бр. 42/92) установљен је Дан сећања на жртве геноцида у Другом светском рату. Чланом 5. Закона о државним и другим празницима у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 43/01, 101/07 и 92/11) прописано је да се радно обележава Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату. Овај дан посвећен је сећању на Србе, Јевреје и Рома страдале у масовним и нечовечним усмрћивањима током Другог светског рата. Дан сећања на жртве геноцида обележава се 22. априла у спомен на 22. април 1945. године кад је дошло до пробоја групе заточеника усташког логора смрти у Јасеновцу – Доња Градина у тзв. Независној Држави Хрватској. Систем концентрационих логора „Јасеновац” представља једно од највећих стратишта у Другом светском рату. У периоду између 1941. и 1945. године у том логору убијено је стотине хиљада цивила, највећим делом Срба, као и Јевреја и Рома укључујући и десетине хиљада деце (логор у Јastreбарском). Осим логора смрти у Јасеновцу – Доња Градина, систем концентрационих логора обухватао је више локалитета на територији данашње Републике Хрватске и Републике Српске. Најзлогласнији нацистички логор на територији окупране Србије био је концентрациони логор на Старом сајмишту у Београду, чији су заточеници, углавном Срби, Јевреји и Роми, масовно убијани од 1941. до 1944. године.	

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис
15	23. април	Годишњица Другог српског устанка – 23. април 1815. године	Други српски устанак	Србија	У Такову крај Горњег Милановца, 23. априла 1815. године, кнез Милош Обреновић на скупу старешина објавио је почетак новог устанка за ослобођење Србије од отоманске власти. После двомесечних борби Турци су се задржали само у Београду и у неколико других градова. Дипломатским преговорима кнез Милош је до краја 1815. године закључио усмени мир с Марашли Али-пашом по којем је признат за врховног српског кнеза. Мирним путем, пуних петнаест година изграђивао је аутономни положај Србије у оквиру Отоманског царства.
16	27. април	Годишњица смрти војводе Степе Степановића – 27. април 1929. године	Годишњица смрти	Србија	У периоду између битака на Сливници и код Куманова обављао је дужности команданта батаљона, пука, бригаде, дивизије и помоћника начелника Главног ђенералштаба. Два пута био је и министар војни. У том периоду Српска војска је у организационом, стручном, материјалном и моралном погледу била добро припремљена за предстојеће ратове. У Првом балканском рату (1912-1913) Степа Степановић је командовао Другом армијом. Војвода Степа Степановић, главнокомандујући Српском војском у бици на Церу, умро је 27. априла 1929. године у Чачку и сахрањен је на Градском гробљу у Чачку.
17	28. април	Годишњица смрти Гаврила Принципа – 28. април 1918. године	Годишњица смрти	Србија и Чешка	Гаврило Принцип рођен је у Обљају, 25. јул 1894. године, преминуо је у Терезину, у Чешкој Републици 28. априла 1918. године. У унутрашњости ћелије смештене у тврђави Терезин, данас постоје само у зид уграђени окови за које је Гаврило Принцип био свезан, који сведоче о његовој мученичкој смрти. На зиду испред ћелије уграђена је скромна плоча са именом затвореника.
18	28. април	Годишњица страдања Срба у Логору Јиндриховице у Чешкој Републици	Први светски рат	Чешка	Спомен-костурница у месту Јиндриховице је место страдања српских заробљеника за време Првог светског рата. У Јиндриховицама се у периоду од 1915. до 1918. године, налазио највећи концентрациони логор на територији тадашње Аустроугарске. Кроз Логор Јиндриховице је прошло око 40.000 заробљеника међу којима је највише било Срба.
19	датум одређује Међународни комитет Маутхаузена мај	Годишњица ослобођења логора Маутхаузен, Република Аустрија – 5. мај 1945. године	Други светски рат	Аустрија	Концентрациони логор у Маутхаузену ослобођен је 5. маја 1945. године од стране јединица совјетске Црвене Армије. Суђења за почињене злочине у Маутхаузену одиграла су се почетком 1946. године. Совјетске војне власти су 1947. године званично предале локалитет некадашњег концентрационог логора у Маутхаузену Републици Аустрији. Две године касније установљен је Државни музеј у Маутхаузену, а исте године отпочето је са подизањем националних меморијала. Поред логора смрти који се налазио у самом месту Маутхаузен, логори су постојали и у бројним другим насељеним местима попут Гусена, Ебензеа, Мелка и других. Након окончања Другог светског рата, сва страстишта у оквиру система концентрационог логора у Маутхаузену проглашена су званичним меморијалима. Тако је 3. маја 1970. године аустријски савезни канцелар Бруно Крајски свечано отворио средишњу музејску поставку посвећену трагичним догађајима и жртвама концентрационог логора у Маутхаузену. На овом месту се за време Првог светског рата налазио аустроугарски заробљенички логор у коме је умрло 8.256 Срба.
20	7. мај	Дан сећања на цивилне жртве НАТО агресије – 7. мај 1999. године	Рат 1999. године - НАТО бомбардовање	Србија	Дана 7. маја 1999. године у Нишу у непосредној близини Нишке тврђаве од касетних бомби НАТО агресора погинуло је 16 становника Ниша, а истог дана у Србији је погинуло више од 60 људи.
21	9. мај	Дан победе – 9. мај 1945. године	Други светски рат	Србија	Тог дана коначно је капитулирала нацистичка Немачка и тиме је у Европи завршен Други светски рат. Истовремено, 9. мај обележава се и као Дан Европе са циљем сталне афирмације принципа антифашизма, ненасиља и разумевања. Четворогодишње ратне операције и масовни злочини окупационих и квислинских снага проузроковале су смрт стотина хиљада цивила и припадника НОВ и ПОЈ, као и велика материјална разарања. Дан победе над фашизмом обележава се у спомен на крај Другог светског рата, а на основу одредаба Закона о државним и другим празницима у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 43/01, 101/07 и 92/11).
22	17. мај	Годишњица смрти војводе Радомира Путника – 17. мај 1917. године	Годишњица смрти	Србија	Војвода Радомир Путник, начелник Врховне команде српске Војске у Балканским и Првом светском рату, умро је у Ници (Француска) 17. маја 1917. године, а сахрањен је у гробници која се налази на главној стази београдског Новог гробља. У Првом светском рату био је начелник штаба Врховне команде, све до погоршања његове болести 1916. године када га је на том месту наследио генерал Петар Бојовић. Путник је командовао српском војском за време све четири непријатељске офанзиве на Србију. Током битке на Церу, уз помоћ промућурног команданта Друге армије Степе Степановића нанео је Аустроугарима велики пораз.
23	31. мај	Годишњица Боја на Чегру – 31. мај 1809. године	Први српски устанак	Србија	Бој на Чегру представљао је један од последњих покушаја Карађорђевих устаника да зауставе продор отоманских снага. У знаменитој бици, у којој је српске снаге предводио војвода Стеван Синђелић, устаници су претрпели свој највећи пораз од 1804. године, а Турци су након остварене победе од неколико стотина одсечених глава својих противника у оближњем Нишу подигле Ђеле кулу.

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис
24	6. јун	Годишњица Битке на Љубићу и смрти Танаска Рајића – 6. јун 1815. године	Други српски устанак	Србија	Битка на Љубићу се одиграла 6. јуна 1815. године, у току Другог српског устанка. Одвијала се на брду Љубић, 4 километра североисточно од Чачка, између Срба и Турака. Јунак битке на Љубићу Танаско Рајић одбио је да преда топове Турцима и бранећи их погинуо је. Сматра се да је битка на Љубићу најзначајнија у Другом српском устанку. Била је велико морално оснажење народу, улила је људима самопоуздање и подигла Србе масовно на оружје.
25	10. јун	Годишњица смрти кнеза Михаила Обреновића – 10. јун 1868. године	Годишњица смрти	Србија	Кнез Михаило Обреновић, заслужан за укидање шест последњих отоманских гарнизона на територији Кнежевине Србије (Београд, Смедерево, Ужице, Кладово, Соко, Шабац), убијен је у Топчидеру 10. јуна 1868. године, а сахрањен у саркофагу који се налази у београдској Саборној цркви.
26	14. јун	Годишњица Битке на Кошарама – 14. јун 1999. године	Рат 1999. године - НАТО бомбардовање	Србија	Битка на Кошарама се водила између припадника Војске СР Југославије и терориста из такозване Ослободилачке војске Косова. Битка се водила на граници Србије (тадашње СРЈ) и Албаније између 9. априла и 10. јуна 1999. године током НАТО агресије на Србију. Циљ напада са албанске стране била је копнена инвазија на Косово и Метохију. После тешких борби наша војска је успела да спречи њихов улазак на нашу територију. На Кошарама је погинуло 108 војника наше војске. Битка на Кошарама је званично завршена 14. јуна 1999. године, када се Војска Југославије на основу Кумановског споразума са снагама КФОР-а повукла са Кошара. Након повлачења војске са карауле Кошаре, са Косова и Метохије се раселило око 250.000 људи, претежно српске националности.
27	21. јун	Српско-словачке комеморативне свечаности	Први светски рат	Србија	У последњој години Првог светског рата избила је побуна војника 71. Аустро-угарског тренчинског пешадијског пука који с чинили углавном Словаци и у мањем броју Чеси. Војници овог пука стигли су у Крагујевац из Русије након потписивања Брест-литовског мира 1918. године. Они су били под снажним утицајем Октобарске револуције због чега су устали против својих старешина, Немаца и Мађара. Због таквог чина суђено им је преким судом, а затим су на Становљанским пољима и стрељани 21. јуна 1918. године.
28	28. јун	Видовдан – спомен на Косовску битку – 28. јун 1389. године	Косовска битка - Видовдан	Србија	У колективном сећању симболизује слободу, отпор туђину, неговање патриотизма, националног бића, витештва и херојства. Тај догађај био је прекретница у националној историји после периода успона под владарима из династије Немањић. Видовдан се обележава у спомен на Косовску битку, а на основу одредаба Закона о државним и другим празницима у Републици Србији.
29	29. јун	Годишњица Брегалничке битке – 29. јун 1913. године	Балкански ратови	Македонија	У месту Каленица код Штипа где се некад налазила спомен-костурница са сахрањеним посмртним остацима 6.000 српских ратника палим у Брегалничкој бици 2015. године откривена је спомен-плоча подигнута у знак сећања палим ратницима Брегалничке битке 1913. године. Битка на Брегалници водила се од 30. јуна до 9. јула 1913. године.
30	јул	Годишњица Битке на Козари – 15. јул 1942. године	Други светски рат	Република Српска, БиХ	Битка на Козари, званично „операција Западна Босна“ је вођена од 10. јуна до 15. јула 1942. године године за време Другог светског рата на подручју босанско-херцеговачке планине Козара између партизана и снага осовине. Козара је постала симбол партизанског отпора и страдања током Другог светског рата. О Козари је после рата написано на десетине књига, а на планини Козара подигнут је монументални Споменик Револуцији.
31	7. јул	Дан устанка у Другом светском рату – 7. јул 1941. године	Други светски рат	Србија	Дан устанка у Другом светском рату 7. јул 1941. године обележава годишњицу оружане акције Рађевачке партизанске чете Ваљевског партизанског одреда у Белој Цркви код Крупња. Тада је Жикица Јовановић-Шпанац на сеоском вашару убио два жандарма. Кафана испред које се догодило ово убиство је претворена у музеј у коме се налази стална изложбена поставка „7. јул 1941. године“.
32	25. јул	Годишњица смрти војскаводеца Ђорђа Петровића Карађорђа – 25. јул 1817. године	Годишњица смрти	Србија	Вожд Ђорђе Петровић Карађорђе, предводник Првог српског устанка, убијен је у Радовањском лугу код Велике Планае 25. јула 1817. године, а сахрањен у саркофагу који се налази у цркви Светог Ђорђа на Опленцу у Тополи.
33	4. август	Дан сећања на све страдале и прогнане Србе у оружаном акцији „Олуја“ – 4. август 1995. године	Погром	Србија	Дана 4. августа 1995. године хрватске оружане снаге у садејству са снагама Хрватског већа одбране (ХВО) и Армије БиХ (АБиХ), извршиле су агресију на северну Далмацију, Лику, Кордун и Банију, односно на Српску аутономну област Крајина, у саставу тадашње Републике Српска Крајина (РСК). Агресија је извршена упркос чињеницама да је та област била под заштитом УН-а. Ова агресија, под кодним називом „Олуја“, спровођена је, као усталом и оне које су јој претходиле, по тактици „спржене земље“, што је половином новембра 1995. године досегло размере потпуног затирања српског народа у Крајини.

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис
34	8. август	Годишњица смрти Арчибалда Рајса – 8. август 1929. године	Годишњица смрти	Србија	<i>Рудолф Арчибалд Рајс рођен је у данињем Хаузаху, Баден 8. јула 1875. године, преминуо у Београду 8. августа 1929. године. Био је швајцарски форензичар, публициста, доктор хемије и професор на Универзитету у Лозани. Истакао се као криминолог радом на истраживању злочина над српским становништвом у време Првог светског рата. На позив српске Владе др Рајс је 1914. године дошао у Србију да истражује злочине аустроугарске, немачке и бузарске војске над цивилним становништвом. Написао је многе књиге и радове поводом тога. Заволео је српског војника-сељака и српски народ и до краја живота остао у Србији. Са српском војском прешао је у Албанију, Солунски фронт и са Моравском дивизијом умариширао у ослобођени Београд, новембра 1918. године. Сахрањен је на Топчидерском гробљу у Београду, док је по његовој жељи његово срце однесено у урни на Кајмакчалан, где је сахрањено заједно са осталим ослободиоцима Солунског фронта. На урни је писало: „Овде у овој урни на врху Кајмакчалана, Златно срце спава, Пријатељ Срба из најтежих дана, Јунак правде, Истине и Права, Швајцарца Рајса ком’ нек је слава“.</i>
35	13. август	Годишњица Боја на Мишару – 13. август 1806. године	Први српски устанак	Србија	<i>Мишар је село и брдо код Шапца на путу Шабац-Београд. На Мишару су 13. августа 1806. године устаници (7000 пешака и 2000 коњаника) под командом Карађорђа сачекали и поразили отоманске снаге из Босне (око 40.000 војника) под командом Сулејман-паше Скопљака. Турци су претрпели велике губитке и у паници се повукли. Победа на Мишару имала је поред војничког и велики политички и морални значај. Отоманско царство било је присиљено на уступке. Српском делегату Петру Ичку обеан је мир (Ичков мир).</i>
36	16. август	Годишњица смрти краља Петра Првог Карађорђевића – 16. август 1921. године	Годишњица смрти	Србија	<i>Краљ Петар I Карађорђевић, током чије владавине је Србија однела одлучујуће победе у Балканским и Првом светском рату, умро је у Београду 16. августа 1921. године, а сахрањен је у саркофагу који се налази у цркви Светог Ђорђа на Опленцу у Тополи.</i>
37	17. август	Годишњица злочина на Теразијама – 17. август 1941. године	Други светски рат	Србија	<i>Период Другог светског рата обележен је неретко масовним злочинима над цивилним становништвом. У низу трагичних догађаја који су се одиграли у тада окупираној Србији, по својим ефектима посебно се издваја злочин почињен на београдском тргу Теразије 17. августа 1941. године. Тога дана, немачке окупационе власти обесиле су на стубове јавне расвете петорицу Београђана оптужених за пружање отпора. У спомен на петорицу суграђана трагично страдалих 17. августа 1941. године, Град Београд је на тргу Теразије, у непосредној близини Изумановљево палате, 1983. године поставио Споменик обешеним родољубима. У непосредној близини споменика била је постављена спомен-плоча са епитафом који гласи: „Борцима за слободу које су фашистички окупатори обесили на Теразијама 17. августа 1941. године: Јовану Јанковићу, раднику, Ратку Јевићу, земљораднику, Велимиру Јовановићу, земљораднику, Светиславу Милину, раднику, Милораду Покрајцу, ученику, 1983. Грађани Београда.“</i>
38	18. август	Годишњица Боја на Иванковцу – 18. август 1805. године	Први српски устанак	Србија	<i>На Иванковцу у близини Ћуприје, 18. августа 1805. године, отоманска пешадија и коњица нападе су устаничке снаге под командом Миленка Стојковића и Петра Добриња. У боју који је трајао цео дан обе стране претрпеле су огромне губитке. Ноћу 18/19. августа на бојиште је стигао Карађорђе с појачањима и присилио Турке на повлачење ка Параћину. Био је то први сукоб српских устаника са царским трупама и прва велика победа устаника.</i>
39	19. август	Годишњица Церске битке – 19. август 1914. године	Први светски рат	Србија	<i>Од 12. до 24. августа 1914. године, српска војска водила је борбе и поразила аустроугарску војску у Мачви и на Церу и прогнала је преко Дрине. На Церу је постигнута прва значајна победа савезничке војске против Централних сила у Првом светском рату. Командант Друге српске армије, генерал Степановић је образовао Церску ударну групу од Моравске дивизије првог позива и Комбиноване дивизије са циљем напада у долини Јадра. Степановић је схватио важност планице Цер и самоиницијативно је одлучио да заузме њене доминантне коте Тројан и Косанин град.</i>
40	27. август	Годишњица оснивања Правитељствујућег совјета српског – 27. август 1805. године	Први српски устанак	Србија	<i>Правитељствујући совјет српски као први орган извршне власти у Карађорђевој Србији и претеча савремене Владе Републике Србије основан је 27. августа 1805. године у кући кнеза Симе Марковића у селу Велики Борак (општина Барајево).</i>
41	4. септембар	Годишњица Боја на Делиграду – 4. септембар 1806. године	Први српски устанак	Србија	<i>Делиград, место на десној обали Јужне Мораве близу Алексинца, ушао је у историју по чувеној одбрани утврђених редуца. Устаници су утврдили систем шанчева од неколико километара – положаја који су затварали правац Ниш–Београд. Ови положаји били су поседнути српским устаницима јачине неколико хиљада људи. Средином 1806. године Отоманско Царство кренуло је у велику офанзиву против устаничке војске. Под командом Ибрахим-паше, око 6000 Турака 16. јуна 1806. године избило је пред бедеме делиградских положаја које су бранили устаници под командом Петра Добриња, јачине око 5000 људи. Борбе су вођене неколико недеља. Посада се херојски бранила. Пошто је победио Турке код Мишара, Карађорђе је брзо пребацио снаге на фронт код Делиграда, упутио одред војске под командом Станоја Главаша у позадину и 4. септембра разбио отоманске снаге, одбацивши их ка Нишу.</i>

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис
42	20. септембар	Српско-грчке комеморативне свечаности	Први светски рат	Србија	Једино грчко војничко гробље из Првог светског рата налази се на брду Метљавица код Пирота. На гробљу је сахрањено 358 грчких војника и официра који су крајем 1918. и почетком 1919. године страдали у јакој зими, а њихове кости су биле разбацане по околини Пирота. Гркиња Катарина Левандис, која је била удата за српског војника из Пирота, је 1923. године сакупила кости и сместила у гробнице. Највећи број страдалих Грка који су ту сахрањени били су из Патраса. У непосредној близини гробља налази се и споменик посвећен 7.610 Пироћанаца који су такође страдали у Првом светском рату.
43	26. септембар	Годишњица смрти кнеза Милоша Обреновића – 26. септембар 1860. године	Годишњица смрти	Србија	Кнез Милош Обреновић, предводник Другог српског устанка, умро је у Београду 26. септембра 1860. године, а сахрањен је у саркофагу који се налази у београдској Саборној цркви.
44	последњи викенд септембар	Годишњица повлачења српске војске на острво Крф (Албанска голгота) – 5. април 1916. године	Први светски рат	Грчка	После неуспелог покушаја да се српска Војска повлачи долином Вардара, а због продора бугарске армије и пресецања комуникација те изостанка планираног продора савезника из Солуна у сусрет српској Војсци Врховна Команда је 24. новембра 1915. године одлучила да се трупе повуку преко Црне Горе и Албаније на Јадранско приморје. После више од месеца дана тешких маршева по најтежем времену и беспућу, српска Војска се прикупила код Скадра, Драча и Валоне одакле се повукла на Крф на којем се до априла прикупило 151.828 војника, у Бизерти око 13.000 војника, а на Корзици и у Француској њих око 5.000. Начелник Врховне Команде генерал Петар Бојовић на Крф је стигао међу последњим ешалонима 5.(18) априла 1916. године. Крфска епопеја представља један од најтрагичнијих и најсудбоноснијих периода новије националне историје. У питању је раздобље великог страдања цивилног становништва и припадника оружаних снага који су, исцрпљени дуготрајним маршевима кроз Косово и Метохију и Албанију, спас потражили на грчким јонским острвима Крф и Видо.
45	последњи викенд септембар	Годишњица пробоја Солунског фронта – 15. септембар 1918. године	Први светски рат	Грчка	Српска војска пробила је део Солунског фронта на Кајмакчалану 15. септембра 1918. године и тиме отпочела завршне борбе за ослобођење Србије у Првом светском рату које су окончане ослобођење Београда 1. новембра 1918. године. За само четрдесет пет дана интензивних оружаних операција, Српска војска однела је више великих победа над бугарским, аустро-угарским и немачким трупама, ослободила читаву државну територију и непријатеља у потпуности војно поразила. Пробој Солунског фронта је најзначајнији војни успех Србије у том рату.
46	последњи викенд септембар	Годишњица Битке на Кајмакчалану – 30. септембар 1916. године	Први светски рат	Грчка	Битка је вођена између 12. и 30. септембра 1916. године, када је Прва српска армија уз велике губитке успела да заузме врх Свети Илија на висини од 2.524 метара. Између 26. и 30. септембра врх је више пута био заузиман док га српска војска није заузела 30. септембра.
47	29. септембар	Годишњица смрти Милана Тетића – 29. септембар 1991. године	Годишњица смрти	Србија	Милан Тетић је рођен у месту Комленац код Козарске Дубице, 1957. године. Дана 29. септембра 1991. године погинуо је у Беденику код Нове Раче, не желећи да препусти непријатељу оружје којим би убијао његове војнике. Мајор Милан Тетић дигоа је у ваздух војно складиште и себе. Ово дело многи су упоредили са сличним потезом ресавског војводе Стевана Синђелића. Председништво СФРЈ је 19. новембра 1991. године постхумно одликовало мајора Милана Тетића „за изванредан подвиг у борби против непријатеља приликом њиховог напада на касарну ЈНА у Бјеловару Орденом народног хероја Југославије и прогласило народним херојем Југославије.
48	октобар	Годишњица страдања цивила и војника у логору Велики Међер, Словачка	Први светски рат	Словачка	Кроз Логор Велики Међер прошла је двадесет једна хиљада логораша. Формиран је у августу 1914. године, а престао је да постоји у октобру 1918. године. Налазио се на Дунавској ади, у близини угарске варошице Нађмеђер, данашњег словачког Чалова. У логору је преминуло 5153 Срба.
49	прва недеља октобар	Дан сећања на страдање Срба, Рома и Јевреја у Јајинцима	Други светски рат	Србија	Стрелиште у Јајинцима код Београда представља највеће место страдања из периода Другог светског рата на територији Републике Србије. На том локалитету брутално је убијено више од 60.000 Срба, Рома, Јевреја, припадника НОР, антифашиста и свих оних који се нису мирили са окупацијом земље и који су пружали активан отпор окупатору.
50	9. октобар	Годишњица смрти краља Александра I Карађорђевића – 9. октобар 1934. године	Годишњица смрти	Србија	Краљ Александар I Карађорђевић, главнокомандујући српском Војском у Првом светском рату, убијен је у Марсеју (Француска) 9. октобра 1934. године а сахрањен је у саркофагу који се налази у цркви Светог Ђорђа на Опленцу у Тополи.
51	14. октобар	Дан сећања на стрељање цивила у Драгинцу – 14. октобар 1941. године	Други светски рат	Србија	Спомен-костурница у селу Драгинац код Лознице сведочи о првом масовном злочину почињеном над цивилима у Другом светском рату на територији тада окупиране Србије, када је током једног дана (14. октобра 1941. године), извршена одмазда стрељањем 2.950 цивила.
52	15. октобар	Српско-руске комеморативне свечаности	Други светски рат	Србија	Сваког 15. октобра (дан ослобођења Пожаревца у Првом и Другом светском рату) код српске и руске спомен-костурнице у Спомен комплексу „Чачалица“, код Пожаревца, одржава се церемонија полагања венаца и одавања почаста борцима и цивилима страдалим у Другом светском рату.

Редни број	Датум обележавања	Догађај који се обележава	Одредница	Место обележавања	Опис
53	16. октобар	Годишњица страдања интернираца у логору у Араду, Република Румунија	Први светски рат	Румунија	У раздобљу Првог светског рата на територији румунског града Арада, прецизније у оквирима Арадске тврђаве, постојао је аустро-угарски логор за интернирце у коме је било заточено више хиљада лица српског порекла. Током четири ратне године, према расположивим подацима страдало је њих 4317. Сахрањивање страдалих вршено је на две локације: у непосредној близини саме тврђаве, на обали реке Мориш и на арадском градском гробљу „Помениреа“.
54	19. октобар	Српско-француске комеморативне свечаности	Први светски рат	Србија	Комплекс Француског војног гробља у Зајечару представља, после Француског војног гробља у Београду, други по величини и значају француски војни меморијал на територији Србије посвећен француским војницима палим у Првом светском рату. Споменик Тимочанима страдалим током Првог светског рата у Зајечару сведочи о пострадалима током завршних војних операција за ослобођење земље 1918. године када су припадници Српске војске, заједно са својим француским савезницима, водили тешке борбе против аустро-угарских, немачких и бугарских трупа.
55	20. октобар	Годишњица ослобођења Београда у Другом светском рату – 20. октобар 1944. године	Други светски рат	Србија	Дана 20. октобра обележава се годишњица ослобођења Београда у Другом светском рату. Представља једну од највећих и најзначајнијих битака на Балкану у Другом светском рату. Операција је трајала од 12. до 20. октобра 1944. године и представљала је део опсежног оперативног плана Трећег украјинског фронта Црвене армије и Прве армијске групе НОВЈ, надовезујући се без застоја на операције у источној Србији и настављајући се гоњењем непријатеља кроз Срем. Здружене јединице НОВЈ и Црвене армије нанеле су у овој операцији Немачкој тежак пораз, ослободиле су Београд, главни град Југославије и велики део Србије.
56	21. октобар	Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату – спомен на 21. октобар 1941. године	Други светски рат	Србија	Чланом 3. Закона о државним и другим празницима у Републици Србији прописано је обележавање Дана сећања на српске жртве у Другом светском рату. Дана 21. октобра 1941. године, немачке окупационе снаге извршиле су масовни ратни злочин над цивилима у Крагујевцу.
57	претпоследња недеља октобар	Годишњица Кумановске битке – 24. октобар 1912. године	Балкански ратови	Македонија	Најзначајнија битка Првог балканског рата одиграла се у кумановској долини између 23. и 24. октобра 1912. године. Српска војска победила је тада надмоћније отоманске трупе и ослободила територију Косова и Метохије
58	9. новембар	Међународни дан борбе против фашизма и антисемитизма	Други светски рат	Србија	Насиље које се догодило на немачким улицама и трговима 9. новембра 1938. године означило је почетак државно организованог, правно легитимисаног и јавно подржаног прогона Јевреја који је завршен убиством шест милиона недужних мушкараца, жена и деце. Тај догађај – познат као Кристална ноћ – сматра се симболичним почетком Холокауста и одлуком Савета Европе обележава се као Међународни дан борбе против фашизма и антисемитизма.
59	11. новембар	Дан примирја у Првом светском рату – 11. новембар 1918. године	Први светски рат	Србија	Дана 11. новембра 1918. године је у Компењеу крај Париза потписано примирје којим су након четири године окончана ратна дејства у Првом светском рату. Оружје је коначно утихнуло. Србија је у овом рату изгубила велики проценат своје популације и доживела тешка материјална разарања. Дан примирја у Првом светском рату је државни празник који се обележава нерадно.
60	21. новембар	Дан уласка српске војске у Бањалуку – 21. новембар 1918. године	Први светски рат	Република Српска, БиХ	Након пробоја Солунског фронта 15. септембра 1918. године, српски добровољци из БиХ, њих 24.000, у саставу српске војске учествовали су у ослобађању Србије, БиХ и свих територија које ће 1. децембра 1918. године ући у састав новонастале државе Краљевине Југославије. Српска војска је за само 45 дана под борбом прешла 500 километара и 1. новембра 1918. године ослободила Београд. Током новембра, српска војска је ослободила и највећи део територије Босне и Херцеговине, а 21. новембра ушла је и у Бањалуку.
61	29. новембар	Годишњица Битке на Кадињачи – 29. новембар 1941. године	Други светски рат	Србија	У покушају да зауставе продор немачких трупа на слободну територију, борци Радничког батаљона пружили су 29. новембра 1941. године јуначки отпор много надмоћнијем непријатељу. Штитићи повлачење главнине устаничких снага и дела становништва, они су жртвујући своје животе омогућили спасавање великог броја људи и наставак борби за ослобођење земље.
62	15. децембар	Годишњица Колубарске битке – 15. децембар 1914. године	Први светски рат	Србија	Колубарска битка трајала је од 16. новембра до 15. децембра 1914. године. У првој фази српска војска је била принуђена на повлачење иза Колубаре и Љига, а затим, крајем новембра на линију ка Варовници, Космају и Руднику. Одвојивши се од непријатеља за свега три дана српска војска се одморила и донекле попунила. На предлог генерала Мишића, команданта Прве армије, донета је одлука о противофанзиви. До 5. децембра слоњен је непријатељев отпор на Суворору и дуж линије фронта и предузето гоњење Шесте аустријске армије која је до 12. децембра одбачена преко Савае у Срем. Српске трупе поразиле су и 5. аустријску армију тако да 15. децембра на тлу Србије није било непријатељских војника.
63	16. децембар	Међународни дан сећања на Рома страдале у Другом светском рату	Други светски рат	Србија	Обележава се у знак сећања на 16. децембар 1942. године када су немачке власти отпочеле са систематским прогоном и ликвидацијом Рома у окупираним европским државама.